

NARODOWY
BANK POLSKI

Marzec 2022 r.

Przegląd Spraw Europejskich

Marzec 2022 r.

Przegląd Spraw Europejskich

Wydział Integracji Europejskiej Departamentu Zagranicznego
we współpracy z Departamentem Stabilności Finansowej
Warszawa, 2022 r.

Materiał opracował:
Departament Zagraniczny
we współpracy z Departamentem Stabilności Finansowej

Autorzy:
Magdalena Gąsior
Łukasz Kurowski
Małgorzata Kloc-Konkołowicz
Martyna Migąła
Joanna Surąła
Dominik Wiśniewski

Redakcja:
Magdalena Gąsior

Przegląd opracowano na podstawie informacji dostępnych na stronach internetowych: Komisji Europejskiej, Rady Unii Europejskiej, Rady Europejskiej, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego, Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego oraz serwisu internetowego www.euractiv.com.

Narodowy Bank Polski
00-919 Warszawa
ul. Świętokrzyska 11/21
www.nbp.pl

ISSN / ISBN 1234567890

© Copyright Narodowy Bank Polski, 2022

Spis treści

Najważniejsze w tym miesiącu	4
1. Komisja Europejska	5
1.1. Raport <i>A New Era for Europe</i>	5
1.2. Pierwsze roczne sprawozdanie dotyczące instrumentu na rzecz odbudowy i zwiększania odporności	5
1.3. Budżet UE: mechanizm warunkowości	6
1.4. Wytyczne KE w zakresie polityki fiskalnej w 2023 r.	6
1.5. Współpraca KE i grupy Europejskiego Banku Inwestycyjnego w ramach InvestEU	7
1.6. Plan redukcji uzależnienia UE od rosyjskich surowców energetycznych oraz zapewnienia bezpieczeństwa dostaw i przystępnych cen energii	7
1.7. Next Generation UE: druga emisja obligacji w 2022 r.	8
1.8. Sprawozdanie ze stosowania instrumentu tymczasowego wsparcia w celu zmniejszenia zagrożeń związanych z bezrobociem w sytuacji nadzwyczajnej	9
2. Rada Europejska	10
2.1. Nieformalne posiedzenie szefów państw lub rządów w Wersalu, 10–11 marca 2022	10
2.2. Posiedzenie Rady Europejskiej, 24–25 marca 2022 r.	10
3. Rada Unii Europejskiej	12
3.1. Rada do Spraw Gospodarczych i Finansowych, 15 marca 2022 r.	12
4. Europejski Bank Centralny	13
4.1. Decyzje w sprawie polityki pieniężnej	13
4.2. Linie płynnościowe w euro z bankami centralnymi spoza strefy euro	15
4.3. Harmonogram stopniowego ograniczania środków łagodzących wymogi dotyczące zabezpieczeń	15
4.4. Raport na temat preferencji płatniczych we wstępnej fazie wstępnej badań nad cyfrowym euro	16
4.5. Opinie EBC na temat projektów krajowych i unijnych regulacji w zakresie bankowości centralnej i rynków finansowych	17
5. Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego	18
5.1. Odpowiedź na konsultacje KE w sprawie przeglądu regulacji dotyczących centralnego rozliczania transakcji w UE	18

5.2. Posiedzenie Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego	18
5.3. Nota koncepcyjna dotycząca przeglądu unijnych ram makroostrożnościowych dla sektora bankowego	20
6. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego	22
6.1. Oświadczenie dotyczące zapewnienia przestrzegania przez instytucje finansowe sankcji wobec Rosji po inwazji na Ukrainę	22
6.2. Opinia w sprawie planów wprowadzenia przez władze belgijskie sektorowego bufora ryzyka systemowego	22
6.3. Ostrzeżenie Europejskich Urzędów Nadzoru przed zagrożeniami związanymi z kryptoaktywami	23
Spis skrótów	24

Najważniejsze w tym miesiącu

- **Plan redukcji uzależnienia Unii Europejskiej od rosyjskich surowców energetycznych oraz zapewnienia bezpieczeństwa dostaw i przystępnych cen energii**

Komisja Europejska (KE) zaprezentowała plan uniezależnienia Unii Europejskiej (UE) od rosyjskich paliw kopalnych przez dywersyfikację dostaw gazu oraz przyspieszenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Przedstawiła krótkoterminowe sposoby ograniczania skutków wysokich cen energii dla konsumentów i przedsiębiorstw oraz zaproponowała wprowadzenie prawnego wymogu wypełnienia magazynów gazu w UE, a także wyszła z propozycją koordynacji wspólnych zakupów gazu na poziomie unijnym.

[*więcej w pkt 1.6*](#)

- **Posiedzenie Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego**

Podczas marcowego posiedzenia Rada Generalna Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (European Systemic Risk Board, ESRB) wyraziła pełną solidarność z narodem Ukrainy. Stwierdziła, że wpływ wojny w Ukrainie na banki w UE był dotąd ograniczony, jednak spowodowała ona wzrost niepewności i ryzyka dla stabilności finansowej w Unii. Rada Generalna omówiła również kwestię przyszłego kształtu ram polityki makroostrożnościowej dla banków oraz wybrała nowych członków Komitetu Sterującego i Doradczego Komitetu Naukowego.

[*więcej w pkt 5.2*](#)

1. Komisja Europejska

1.1. Raport *A New Era for Europe*

Dnia 1 marca 2022 r. został opublikowany [raport](#) pt. *A New Era for Europe*, opracowany przez grupę wysokiego szczebla ds. wyzwań gospodarczych i społecznych w okresie po pandemii COVID-19. Grupa ta została powołana na początku 2021 r. w celu identyfikacji społeczno-politycznych, gospodarczych i środowiskowych wyzwań stojących przed Europą po kryzysie związanym z pandemią COVID-19 oraz sformułowania rekomendacji co do dalszych kierunków rozwoju UE, a także globalnej roli tej organizacji. Raport zawiera zalecenia, które odnoszą się do pięciu obszarów: (1) transformacji klimatycznej, cyfrowej i społecznej (tzw. potrójnej transformacji), (2) sprawiedliwego i skutecznego systemu podatkowego, (3) unii systemów ochrony zdrowia, (4) roli Europy na świecie oraz (5) jakości zarządzania w UE. Szczególną uwagę autorzy zwracają na pomyślne przeprowadzenie potrójnej transformacji. W ich ocenie jest to jedyna droga do utrzymania wystarczająco wysokiego i trwałego wzrostu gospodarczego. Transformacja klimatyczna jest nieunikniona w perspektywie średniookresowej. Im później zostanie rozpoczęta, tym dłużej będzie trwała i tym wyższy będzie jej koszt społeczny i gospodarczy.

Prace nad raportem zostały zakończone przed inwazją Rosji na Ukrainę. Zdaniem autorów raportu rekomendacje, pomimo diametralnej zmiany sytuacji geopolitycznej i gospodarczej, są nadal aktualne, szczególnie te dotyczące roli Europy na świecie oraz przyspieszenia transformacji energetycznej, w tym m.in. obniżenia kosztów energii oraz uniezależnienia się od rosyjskiego gazu.

1.2. Pierwsze roczne [sprawozdanie](#) dotyczące instrumentu na rzecz odbudowy i zwiększania odporności

Komisja Europejska (KE) opublikowała 1 marca br. pierwsze roczne sprawozdanie z wdrażania instrumentu na rzecz odbudowy i zwiększania odporności (Recovery and Resilience Facility, RRF) – głównego elementu Next Generation EU. Sprawozdanie obejmuje przykłady inwestycji i reform finansowanych z RRF, które pochodzą z 22 przyjętych dotychczas krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności. Do 1 marca 2022 r. na ich realizację przeznaczono 445 mld euro (w tym 291 mld euro w formie dotacji i 154 mld euro w formie pożyczek). Niezwłocznie po zatwierdzeniu tych planów przez Radę Unii Europejskiej KE wypłaciła 56,6 mld euro w formie zaliczek dla 21 państw członkowskich, które się o nie zwróciły. Pięć państw członkowskich przedłożyło KE pierwsze wnioski o regularne płatności. KE spodziewa się, że w 2022 r. otrzyma ponad 30 kolejnych wniosków.

W 22 przyjętych planach łączne szacowane wydatki wynoszą:

- transformacja klimatyczna – 224,1 mld euro,

- transformacja cyfrowa – 130 mld euro,
- zrównoważony wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu – 223 mld euro,
- wspieranie spójności społecznej i terytorialnej – 193 mld euro,
- wspieranie opieki zdrowotnej oraz odporności gospodarczej, społecznej i instytucjonalnej – 78 mld euro,
- środki przeznaczone na następne pokolenia, wsparcie dzieci i młodzieży – 49 mld euro.

1.3. Budżet UE: mechanizm warunkowości

KE przyjęła 2 marca br. [wytyczne](#) w sprawie ogólnego systemu warunkowości, który ma chronić budżet UE przed naruszaniem zasad państwa prawnego. W wytycznych KE szczegółowo wyjaśnia, w jaki sposób będzie stosować rozporządzenie. Szczególną uwagę zwrócono na:

- warunki zastosowania środków oraz kroki, jakie należy podjąć, zanim środki zostaną zaproponowane,
- komplementarność rozporządzenia dotyczącego warunkowości oraz innych narzędzi ochrony budżetu UE,
- konieczność zapewnienia, by proponowane środki były proporcjonalne tj. adekwatne do rozwiązania stwierdzonych problemów,
- konieczność ochrony praw odbiorców końcowych lub beneficjentów finansowania unijnego.

1.4. Wytyczne KE w zakresie polityki fiskalnej w 2023 r.

W opublikowanym 3 marca br. [komunikacie](#) KE [przedstawiła](#) wytyczne dla państw członkowskich na 2023 r. dotyczące prowadzenia polityki fiskalnej. Podkreślono w nich, że wyjątkowa niepewność i zagrożenia dla wzrostu gospodarczego, które pojawiły się w wyniku ataku Rosji na Ukrainę, wymagają silnej koordynacji polityki gospodarczej i fiskalnej w celu wyjścia UE z kryzysu COVID-19.

KE stwierdziła, że przejście w 2023 r. od wspierającego kursu polityki fiskalnej obranego w latach 2020–2022 do zasadniczo neutralnego w 2023 r. wydaje się właściwe, o ile jednocześnie zostanie zachowana gotowość do szybkiej reakcji na zmieniającą się sytuację gospodarczą.

Ponadto w komunikacie przedstawiono pięć kluczowych zasad, którymi KE będzie się kierować podczas oceny planów stabilności i konwergencji¹:

- zapewnienie koordynacji i spójności w prowadzeniu polityki fiskalnej,
- zapewnienie zdolności do obsługi długu przez stopniowe korekty fiskalne i wzrost gospodarczy,

¹ Programy stabilności i konwergencji to dokumenty przygotowywane przez państwa członkowskie, które przedstawiają swoją średnioterminową strategię budżetową. Państwa strefy euro prezentują programy stabilności, a państwa nie należące do strefy euro – programy konwergencji.

- wspieranie inwestycji i zrównoważony wzrost gospodarczy,
- promowanie strategii fiskalnych spójnych ze średniookresowym podejściem do korekty fiskalnej i uwzględniających RRF,
- stosowanie zróżnicowanych strategii fiskalnych.

KE zapowiedziała, że w razie potrzeby wytyczne w zakresie polityki fiskalnej w 2023 r. zostaną zaktualizowane, najpóźniej w maju br.

1.5. Współpraca KE i grupy Europejskiego Banku Inwestycyjnego w ramach InvestEU

W [komunikacie](#) z 7 marca br. KE poinformowała o podpisaniu umowy z grupą Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI), dotyczącej gwarancji budżetowej UE na kwotę 19,65 mld euro. Gwarancja ta będzie wykorzystywana do wspierania projektów inwestycyjnych w całej Europie. Inwestycje w ramach programu InvestEU obejmą następujące obszary: (1) zrównoważona infrastruktura; (2) badania naukowe, innowacje i cyfryzacja; (3) małe i średnie przedsiębiorstwa oraz (4) inwestycje społeczne i umiejętności. KE i EBI podpisały również umowę dotyczącą Centrum Doradztwa InvestEU. W umowie przewidziano przeznaczenie do 270 mln euro na rozwój rynku, rozwój umiejętności i usługi doradcze przy tworzeniu projektów w powyższych czterech obszarach. Grupa EBI zapewni 75% gwarancji budżetowej UE i taką samą część budżetu doradczego w ramach Centrum Doradztwa InvestEU. Poza EBI i EFI, które są głównymi partnerami wykonawczymi, międzynarodowe instytucje finansowe działające w Europie i krajowe banki rozwoju będą mogły wykorzystać część gwarancji (łącznie 25%) do wspierania programów inwestycyjnych. Oczekuje się, że pierwsze projekty zostaną objęte gwarancją InvestEU już w kwietniu, po przedstawieniu ich Komitetowi Inwestycyjnemu.

1.6. Plan redukcji uzależnienia UE od rosyjskich surowców energetycznych oraz zapewnienia bezpieczeństwa dostaw i przystępnych cen energii

KE przedstawiła 8 marca br. komunikat [REPowerEU](#), w którym m.in. zarysowała plan uniezależnienia UE od rosyjskich paliw kopalnych. Plan oparty jest na dwóch filarach. Po pierwsze, UE proponuje zdywersyfikować dostawy gazu przez zwiększenie importu rurociągami od dostawców spoza Rosji oraz zwiększenie przywozu gazu skroplonego LNG, a także dzięki intensyfikacji produkcji i importu biometanu oraz wodoru. Po drugie, UE będzie dążyć do szybszego ograniczenia wykorzystania paliw kopalnych przez podniesienie efektywności energetycznej i oszczędzanie energii oraz przez przyspieszenie wykorzystania źródeł energii odnawialnej. Zaproponowane środki mogą zmniejszyć zapotrzebowanie UE na rosyjski gaz o dwie trzecie do końca 2022 r. Do końca maja br. KE ma przedstawić bardziej szczegółowy plan zmniejszania zależności od rosyjskich surowców energetycznych.

W celu złagodzenia skutków wysokich cen energii KE potwierdziła możliwość regulowania cen w wyjątkowych okolicznościach oraz udzielania pomocy publicznej przedsiębiorcom dotkniętym zaburzeniami cen energii. Określiła również, w jaki sposób państwa członkowskie mogą redystrybuować wśród konsumentów dochody z zysków sektora energetycznego i handlu uprawnieniami do emisji. W [komunikacie](#) z 22 marca br. na temat bezpieczeństwa dostaw i przystępnych cen energii KE przedstawiła różne warianty krótkoterminowego ograniczania skutków wysokich cen energii elektrycznej, m.in. środki kompensacyjne (wsparcie dochodów, obniżone opodatkowanie, wprowadzenie pułapów cen na rynkach hurtowych) i regulacyjne (maksymalne ceny dla wytwórców energii), oraz zaprezentowała ich możliwe konsekwencje. Środki te nie powinny opóźnić długofalowych celów Zielonego Ładu ani zaburzać funkcjonowania jednolitego rynku. Aby uzyskać jak najkorzystniejsze kontrakty na dostawę surowców energetycznych, KE planuje dokonywanie wspólnych zakupów gazu i wodoru na poziomie unijnym.

KE zaprezentowała plan uniezależnienia Europy od rosyjskich paliw kopalnych przez dywersyfikację dostaw gazu oraz przyspieszenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Przedstawiła krótkoterminowe sposoby ograniczania skutków wysokich cen energii dla konsumentów i przedsiębiorstw oraz zaproponowała wprowadzenie prawnego wymogu wypełnienia magazynów gazu w UE, a także wyszła z propozycją koordynacji wspólnych zakupów gazu na poziomie unijnym.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii KE przedstawiła 22 marca br. [wniosek ustawodawczy](#) ustanawiający wymóg, aby podziemne magazyny gazu w UE były wypełnione co najmniej w 90% do 1 października każdego roku. Wyjątek stanowi 2022 r., w którym magazyny mogą być wypełnione w 80%. Wniosek obejmuje także monitorowanie i egzekwowanie poziomów wypełnienia oraz zapisy dotyczące uzgodnień solidarnościowych między państwami członkowskimi.

1.7. Next Generation UE: druga emisja obligacji w 2022 r.

Dnia 22 marca 2022 r. KE pozyskała kolejne 10 mld euro w ramach [instrumentu odbudowy](#) *Next Generation EU*. Pozyskane środki z 10-letnich obligacji, których termin zapadalności przypada na 6 lipca 2032 r., zwiększyły wartość dotychczasowych emisji w ramach *Next Generation EU* do 91 mld euro.

KE uzupełniła tę emisję o kolejne 15-letnie obligacje o wartości 2,17 mld euro na sfinansowanie pożyczek wzajemnych w ramach instrumentu tymczasowego wsparcia krajów UE w celu zmniejszenia ryzyka bezrobocia (*support to mitigate unemployment risks in an emergency*, SURE). Fundusze będą przeznaczone na wspieranie programów zatrudnienia krótkoterminowego w Polsce, Portugalii i na Węgrzech.

1.8. Sprawozdanie ze stosowania instrumentu tymczasowego wsparcia w celu zmniejszenia zagrożeń związanych z bezrobociem w sytuacji nadzwyczajnej

KE poinformowała 24 marca br. o [publikacji](#) trzeciego półrocznego sprawozdania na temat wdrożenia i wpływu SURE – instrumentu o wartości 100 mld euro, służącego ochronie miejsc pracy i dochodów przed skutkami pandemii COVID-19. W 2020 r. krajowe instrumenty rynku pracy wspierane przez SURE ochroniły niemal 1,5 mln osób przed bezrobociem. W tym samym roku w ramach SURE udzielono wsparcia dla około 31 mln osób i 2,5 mln przedsiębiorstw. Oznacza to, że pomoc otrzymało blisko 30% wszystkich pracowników i jedna czwarta wszystkich przedsiębiorstw w 19 państwach członkowskich korzystających z tego instrumentu. Głównymi beneficjentami SURE były małe przedsiębiorstwa. Największą pomoc otrzymały następujące sektory: handel hurtowy i detaliczny, zakwaterowanie i usługi gastronomiczne oraz przemysł wytwórczy. SURE chronił zatrudnienie również podczas ożywienia gospodarczego, które pojawiło się w 2021 r. Wsparcia udzielono wówczas około 3 mln osób i ponad 400 tys. przedsiębiorstw.

Do momentu publikacji sprawozdania KE zaproponowała, a Rada przyznała pomoc finansową 19 państwom członkowskim, w łącznej wysokości 94,4 mld euro, z czego wypłacono prawie 90 mld euro. Pozostała pomoc dla państw członkowskich do wykorzystania w ramach SURE wynosi 5,6 mld euro.

2. Rada Europejska

2.1. Nieformalne posiedzenie szefów państw lub rządów w Wersalu, 10–11 marca 2022

Szefowie państw lub rządów UE spotkali się w dniach 10–11 marca 2022 r. w Wersalu, by ponownie potępić agresję militarną Rosji i Białorusi na Ukrainę oraz omówić sytuację związaną z wojną w Ukrainie i zapewnieniem bezpieczeństwa w UE. Uczestnicy posiedzenia podkreślili, że są zdecydowani, by zwiększyć presję na Rosję i Białoruś i zapewnić pełne wdrożenie ustalonych sankcji gospodarczych.

W przyjętej [deklaracji wersalskiej](#) Rada Europejska stwierdziła, że należy stopniowo redukować uzależnienie UE od importu rosyjskiego gazu, ropy naftowej i węgla. Zobowiązano KE, by do końca maja 2022 r. zaproponowała plan RePowerEU, dzięki któremu UE powinna się uniezależnić od rosyjskich paliw kopalnych.

Odnosnie do sektora finansowego przywódcy zadeklarowali, że UE stworzy otoczenie ułatwiające i przyciągające inwestycje, m.in. przez dokończenie budowy jednolitego rynku finansowego, w szczególności w odniesieniu do kwestii cyfrowych, oraz utworzenie konkurencyjnych rynków finansowych za pomocą pogłębienia unii rynków kapitałowych i dokończenia budowy unii bankowej.

2.2. [Posiedzenie Rady Europejskiej](#), 24–25 marca 2022 r.

W swoich [konkluzjach](#) Rada Europejska odniosła się do agresji wojskowej Rosji na Ukrainę, kwestii bezpieczeństwa i obrony, energii, gospodarki, COVID-19 i stosunków zewnętrznych.

Rada Europejska poinformowała, że oczekuje na wyniki analizy przygotowywanej przez KE i Europejską Agencję Obrony. Ma ona wskazać luki inwestycyjne w zakresie obronności i propozycje dalszych inicjatyw niezbędnych do wzmocnienia europejskiej bazy technologiczno-przemysłowej sektora obronnego.

W części konkluzji odnoszących się do energii i jej cen Rada zadeklarowała, że UE jak najszybciej zredukuje swoje uzależnienie od importu rosyjskiego gazu, ropy naftowej i węgla, zgodnie z deklaracją wersalską². Jednocześnie Rada Europejska zwróciła się do państw członkowskich i KE, by nadal stosowały środki mające złagodzić konsekwencje rekordowych cen energii i tymczasowe kryzysowe ramy pomocy państwa jako chwilowe ograniczone w czasie odejście od

² Więcej na ten temat w [pkt 2.1.](#)

obowiązującego status quo. Zgodnie z propozycją KE tymczasowe opodatkowanie lub interwencje regulacyjne związane z cenami energii mogą być użytecznym źródłem finansowania krajowego.

W kwestiach gospodarczych Rada skoncentrowała się na zmniejszeniu strategicznych zależności (pokręślono znaczenie wykorzystania potencjału jednolitego rynku) i zapewnieniu światowego bezpieczeństwa żywnościowego.

3. Rada Unii Europejskiej

3.1. [Rada](#) do Spraw Gospodarczych i Finansowych, 15 marca 2022 r.

W trakcie posiedzenia 15 marca 2022 r. Rada dyskutowała o zakresie i skuteczności sankcji nakładanych przez UE na Rosję i Białoruś w związku z agresją militarną na terytorium Ukrainy.

Rada UE [osiągnęła](#) również [porozumienie](#) w sprawie mechanizmu dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂ (Carbon Border Adjustment Mechanism, CBAM), [opracowanego](#) przez KE w lipcu 2021 r. Przewidywany w porozumieniu graniczny podatek węglowy, pobierany w formie opłaty za nabycie certyfikatu CBAM przez importerów, ma zapobiegać tzw. ucieczce emisji poza UE, tj. przenoszeniu energochłonnej produkcji przez przedsiębiorców unijnych do państw o niższych standardach ekologicznych oraz importowi do UE tańszych produktów, których produkcja jest źródłem wysokiej emisji gazów cieplarnianych w krajach, gdzie nie funkcjonują opłaty za wytwarzanie CO₂ lub opłaty te nie równoważą europejskich mechanizmów ochrony przed zanieczyszczaniem powietrza. Podatek ma wyrównywać ceny emisji gazów cieplarnianych związanej z produkcją towarów importowanych do UE i działać równolegle z unijnym system handlu emisjami (EU Emissions Trading System, ETS). Docelowo ma zastąpić bezpłatne uprawnienia do emisji przydzielane w ramach ETS sektorom, które zostaną objęte CBAM, tj. produkującym cement, aluminium, nawozy, energię elektryczną oraz żelazo i stal.

Rada [przyjęła](#) także [konkluzje](#) o wdrażaniu pakietu VAT w odniesieniu do handlu elektronicznego. Zwróciła się w nich do KE m.in. o przedstawienie wyników oceny ex post w zakresie wdrażania pakietu dotyczącego VAT w odniesieniu do handlu elektronicznego od 1 lipca 2021 r. oraz, mając na celu uproszczenie poboru VAT, o zbadanie skutków wprowadzenia obowiązku korzystania z punktu kompleksowej obsługi importu.

Określono też [priorytety](#) unijnego budżetu na 2023 r. Będzie to trzeci z rzędu budżet roczny, który zostanie zwiększony o środki z tymczasowego instrumentu odbudowy Next Generation EU. Rada podkreśliła znaczenie przejrzystości w odniesieniu do kosztów finansowania Next Generation EU oraz zarządzania długiem i wszystkimi innymi zobowiązaniami w budżecie UE, a także wezwała KE do przedstawienia aktualnych informacji na temat niewydanych środków na spłatę odsetek. Jednocześnie Rada przyjęła zalecenie w sprawie udzielenia KE absolutorium z wykonania budżetu UE za 2020 r.

Podczas posiedzenia KE przedstawiła uczestnikom wytyczne fiskalne na 2023 r., sformułowane w komunikacie³.

³ Więcej w [pkt 1.4](#).

4. Europejski Bank Centralny

4.1. Decyzje w sprawie polityki pieniężnej

Rada Prezesów Europejskiego Banku Centralnego (EBC) na [posiedzeniu](#) 10 marca 2022 r. zobowiązała się do zapewnienia korzystnych warunków płynnościowych oraz wdrożenia sankcji uchwalonych przez UE i rządy państw europejskich w odpowiedzi na inwazję Rosji na Ukrainę. Dodatkowo Rada zapowiedziała, że podejmie wszelkie niezbędne działania na rzecz utrzymania stabilności cen i ochrony stabilności finansowej.

Podczas [konferencji](#) prasowej po posiedzeniu Rady Christine Lagarde, Prezes EBC, poinformowała, że wojna rosyjsko-ukraińska istotnie wpłynie na aktywność gospodarczą oraz inflację w wyniku wyższych cen energii i surowców, zakłócenia handlu międzynarodowego i spadku poziomu zaufania. Skala powyższych zjawisk będzie zależeć od dalszego przebiegu konfliktu oraz skutków obecnych i ewentualnych przyszłych sankcji. Prezes EBC w wystąpieniu odwołała się do marcowych [projekcji](#) makroekonomicznych opracowanych przez ekspertów EBC, uwzględniających pierwszą ocenę wpływu wojny. Zgodnie ze scenariuszem bazowym dla strefy euro wojna w Ukrainie obniży prognozowany wzrost PKB jedynie krótkoterminowo, tj. w 2022 r. do 3,7%, a w 2023 r. do 2,8% (spadek odpowiednio o 0,5 i 0,1 pkt proc. względem projekcji z grudnia 2021 r.). Z kolei projekcje inflacji istotnie skorygowano w górę. W najbliższych miesiącach inflacja pozostanie bardzo wysoka, a później będzie powoli spadać do docelowego poziomu, tj. wyniesie średnio 5,1% w 2021 r., 2,1% w 2023 r. i 1,9% w 2024 r. Wzrost inflacji wynika przede wszystkim z nieoczekiwanie wysokich cen energii.

Podstawowe stopy procentowe EBC

Podstawowe stopy procentowe EBC pozostały na dotychczasowym poziomie. Wynoszą one:

- 0,00% – stopa procentowa podstawowych operacji refinansujących,
- 0,25% – stopa kredytu w banku centralnym,
- -0,50% – stopa depozytu w banku centralnym na koniec dnia.

Korekty podstawowych stóp procentowych będą wprowadzane stopniowo, po zakończeniu zakupów netto w ramach programu skupu aktywów (*asset purchase programme, APP*). Kierunek zmian stóp procentowych będą nadal wyznaczać zapowiedzi *forward guidance* oraz strategiczne zobowiązanie do ustabilizowania inflacji na poziomie 2% w średnim okresie. Rada Prezesów przewiduje, iż podstawowe stopy procentowe pozostaną na obecnym lub niższym poziomie do czasu, aż Rada stwierdzi, że inflacja osiągnie 2% na długo przed końcem horyzontu projekcji i pozostanie na tym poziomie przez dalszą część horyzontu projekcji, oraz oceni dotychczasowy postęp inflacji bazowej jako wystarczający, by uznać go za spójny ze stabilizacją inflacji na poziomie 2% w średnim okresie.

Program skupu aktywów

Biorąc pod uwagę nowe projekcje makroekonomiczne oraz niepewne uwarunkowania zewnętrzne, Rada Prezesów zrewidowała harmonogram skupu w ramach programu APP w nadchodzących miesiącach. Wartość zakupów netto w kwietniu br. wyniesie 40 mld euro, w maju –30 mld euro, a w czerwcu – 20 mld euro. Realizacja programu w trzecim kwartale br. będzie zależała od tego, jak Rada oceni dostępne dane i perspektywy gospodarcze, w tym inflację. Istnieje możliwość zakończenia programu jeszcze w trzecim kwartale br., pod warunkiem że średniookresowe perspektywy inflacji nie osłabią się nawet po zakończeniu programowych zakupów netto. Planowana jest kontynuacja reinwestycji spłat z kapitału jeszcze przez dłuższy czas po rozpoczęciu podwyżek stóp procentowych EBC i „tak długo, jak będzie to konieczne do utrzymania korzystnych warunków płynnościowych i zdecydowanie łagodnej polityki pieniężnej”.

Nadzwyczajny program zakupów w czasie pandemii (*pandemic emergency purchase programme, PEPP*)

Zgodnie z zapowiedziami Rada Prezesów w pierwszym kwartale 2022 r. zmniejszyła tempo zakupów netto aktywów w ramach programu PEPP w porównaniu z czwartym kwartałem 2021 r. Zakupy te wygasną z końcem marca 2022 r., a spłaty kapitału z tytułu zapadających papierów wartościowych nabytych w ramach tego programu będą reinwestowane co najmniej do końca 2024 r.

Rada Prezesów ponownie podkreśliła, że elastyczne podejście do określania warunków skupu aktywów sprawdziło się podczas pandemii. Dlatego nadal będzie prowadziła, w warunkach skrajnych, elastyczną politykę pieniężną, jeśli zakłócenia transmisji polityki pieniężnej będą zagrażały stabilności cen. W razie ponownej fragmentacji rynku na skutek pandemii COVID-19 Rada zastrzegła możliwość dostosowania reinwestycji w ramach PEPP pod względem horyzontu czasowego, klas aktywów i jurysdykcji. Dopuściła także możliwość wznowienia zakupów w ramach PEPP w celu przeciwdziałania negatywnemu wpływowi szoków związanych z pandemią.

Operacje refinansujące

Rada Prezesów nadal będzie monitorować warunki finansowania banków i zadba o płynną transmisję polityki pieniężnej w związku z zapadalnością trzeciej serii ukierunkowanych dłuższych operacji refinansujących (*targeted longer-term refinancing operations, TLTRO III*). Jednocześnie Rada Prezesów będzie regularnie oceniać, jak ukierunkowane operacje pożyczkowe wpływają na nastawienie polityki pieniężnej. Zgodnie z grudniowymi zapowiedziami specjalne warunki TLTRO III przestaną obowiązywać w czerwcu br. Rada oceni także kalibrację dwupoziomowego systemu oprocentowania rezerw, aby polityka ujemnych stóp procentowych nie ograniczała zdolności banków do pełnienia funkcji pośrednika finansowego w sytuacji znacznego nadmiaru płynności.

Rada Prezesów jest gotowa odpowiednio dostosowywać dostępne narzędzia, aby inflacja ustabilizowała się na docelowym poziomie 2% w średnim okresie.

4.2. Linie płynnościowe w euro z bankami centralnymi spoza strefy euro

Zgodnie z [komunikatem](#) prasowym EBC i NBP uzgodniły zawarcie ostrożnościowej umowy walutowej (linii swapowej) w celu zapewnienia instytucjom finansowym w Polsce płynności w euro. Zgodnie z umową NBP będzie mógł pozyskać w EBC środki do 10 mld euro w zamian za złote. Maksymalny termin zapadalności każdej transakcji wyniesie trzy miesiące. Linia swapowa będzie obowiązywać do 15 stycznia 2023 r.

Ponadto EBC przedłużył do 15 stycznia 2023 r. czas obowiązywania tymczasowych bilateralnych linii operacji repo udostępnionych bankom centralnym Węgier, Albanii, Macedonii Północnej oraz San Marino w 2020 r. w odpowiedzi na kryzys związany z pandemią. Wartość umów się nie zmieniła, tj. bank centralny Węgier może pożyczyć od EBC do 4 mld euro, banki centralne Albanii i Macedonii Północnej – do 400 mln euro, a bank centralny San Marino – do 100 mln euro.

W sytuacji nasilenia się napięć geopolitycznych na skutek rosyjskiej inwazji powyższe instrumenty mają zapobiegać rozprzestrzenianiu się skutków inwazji na rynki finansowe i gospodarki strefy euro, co mogłoby zakłócić transmisję polityki pieniężnej EBC. Europejski Bank Centralny wymaga od stron umów pełnego przestrzegania sankcji UE.

4.3. Harmonogram stopniowego ograniczania środków łagodzących wymogi dotyczące zabezpieczeń

Zgodnie z [komunikatem](#) prasowym EBC z 24 marca br. Rada Prezesów EBC podjęła decyzję o stopniowym ograniczaniu środków łagodzących wymogi dotyczące zabezpieczeń, wprowadzonych w kwietniu 2020 r. w odpowiedzi na kryzys związany z pandemią COVID-19. Harmonogram odchodzenia od tych udogodnień zakłada trzy kroki. Takie podejście ma zapewnić dostępność zabezpieczeń dla kontrahentów Eurosystemu. W pierwszej fazie – od 8 lipca br. – EBC wdroży pakiet decyzji, zgodnie z którymi:

- tymczasowe obniżenie o 20% skali redukcji wartości zabezpieczania (*haircut*) w operacjach kredytowych zostanie zmniejszone o połowę,
- aktywa rynkowe, które 7 kwietnia 2020 r. spełniały wymagania co do jakości kredytów i których rating następnie spadł poniżej progu minimalnego, zostaną wyłączone z listy dopuszczalnych zabezpieczeń,
- poziom maksymalnego udziału niezabezpieczonych instrumentów dłużnych wyemitowanych przez pojedynczą grupę bankową w puli zabezpieczeń danej instytucji kredytowej zostanie obniżony z 10% do wysokości obowiązującej przed kwietniem 2020 r. (2,5%),

- EBC zrezygnuje z niektórych wymagań technicznych dotyczących kwalifikowania dodatkowych należności kredytowych, zwłaszcza w zakresie częstotliwości realizacji wymogów sprawozdawczych i źródeł pozyskiwania oceny kredytowej.

W fazie drugiej, w czerwcu 2023 r. EBC wdroży nowy harmonogram wyceny redukcji wartości zabezpieczenia, zakładający powrót do poziomu redukcji sprzed pandemii.

W ramach fazy trzeciej w marcu 2024 r. EBC wycofa pozostałe środki łagodzące. Nastąpi to po przeglądzie zasad dotyczących dodatkowych należności kredytowych, ze szczególnym uwzględnieniem zapotrzebowania kontrahentów na zabezpieczenia operacji TLTRO III.

Jednocześnie Rada Prezesów zdecydowała, że krajowe banki centralne mogą nadal przyjmować jako zabezpieczenie greckie obligacje rządowe, które nie spełniają minimalnych wymogów jakości kredytowej.

Ponadto Rada zastrzegła sobie prawo do odchodzenia w przyszłości od ratingów kredytowych nadawanych przez agencje ratingowe w celu uniknięcia automatycznego polegania na tych ratingach.

4.4. Raport na temat preferencji płatniczych we wstępnej fazie wstępnej badań nad cyfrowym euro

EBC opublikował 30 marca br. wyniki [badania](#) poświęconego zwyczajom płatniczym obywateli państw strefy euro oraz ich podejściu do płatności cyfrowych. Miało ono na celu lepsze zrozumienie preferencji użytkowników. Badanie stanowi część [projektu cyfrowe euro](#); przeprowadziła je firma Kantar na zlecenie EBC.

W wyniku badania wykazano, że respondenci zdecydowanie preferują powszechnie akceptowane w sklepach stacjonarnych i internetowych metody płatności o zasięgu paneuropejskim. Stawiają na wygodne, szybkie i przyjazne dla użytkownika rozwiązania płatnicze. Dodatkowo cenią możliwość dokonywania natychmiastowych i bezstykowych płatności P2P (*person-to-person*) niezależnie od platformy lub narzędzia.

Wśród obaw uczestnicy badania wskazywali na kwestie związane z bezpieczeństwem. Zwracali uwagę na ochronę przed oszustwami i działaniami hakerów, a także bezpieczne i niezawodne metody uwierzytelniania płatności. Biometryczne metody weryfikacji płatności, takie jak technologia skanowania tęczówki, cieszyły się powszechnym uznaniem, a elastyczne ustawienia prywatności wskazywano jako pożądane.

Wiedza na temat cyfrowego euro wśród uczestników badania była niewielka. W ich ocenie banki i/lub banki centralne byłyby najbezpieczniejszymi i najbardziej niezawodnymi dostawcami cyfrowego euro. Jednocześnie podkreślali, że cyfrowe euro nie powinno osłabić znaczenia i roli gotówki.

4.5. Opinie EBC na temat projektów krajowych i unijnych regulacji w zakresie bankowości centralnej i rynków finansowych

W ramach konsultacji projektów krajowych oraz unijnych aktów prawnych EBC opublikował w marcu br. następujące [opinie](#):

- do projektu regulacji słowackiej w sprawie utworzenia i prowadzenia centralnego rejestru rachunków (CON/2022/7),
- do projektu regulacji fińskiej w sprawie środków makroostrożnościowych (CON/2022/8),
- do projektu regulacji hiszpańskiej ograniczającej wysokość płatności gotówkowych (CON/2022/9),
- do projektu zmian w statucie banku centralnego Włoch (CON/2022/10),
- do projektu rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogów dotyczących ryzyka kredytowego, ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej, ryzyka operacyjnego, ryzyka rynkowego oraz poziomu wyjściowego (CON/2022/11),
- do projektu rozporządzenia PE i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 549/2013 oraz uchylającego 11 aktów prawnych w dziedzinie rachunków narodowych (CON/2022/12),
- do projektu regulacji bułgarskiej w sprawie autoryzacji instytucji kredytowych w celu świadczenia przez nie usług crowdfundingowych (CON/2022/13).

5. Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego

5.1. Odpowiedź na konsultacje KE w sprawie przeglądu regulacji dotyczących centralnego rozliczania transakcji w UE

Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego (European Systemic Risk Board, ESRB) opublikowała 23 marca 2022 r. [odpowiedź](#) na konsultacje KE w sprawie przeglądu regulacji dotyczących centralnego rozliczania transakcji w UE⁴. Przegląd ma na celu wzmocnienie centralnego rozliczania transakcji w UE, a także zapewnienie odpowiedniego zarządzania ryzykiem przez kontrahentów centralnych oraz odpowiedniego nadzoru nad tymi podmiotami. W szczególności KE zaproponowała możliwe rozwiązania, które miałyby ograniczyć zależność podmiotów z UE od izb rozliczeniowych (*central counterparties*, CCP) z krajów trzecich (głównie z Wielkiej Brytanii) o statusie Tier 2 (systemowo istotnych dla stabilności UE lub jednego z państw członkowskich).

W swojej odpowiedzi dla Komisji Europejskiej ESRB koncentruje się na zwiększaniu zdolności unijnych CCP do obsługi rozliczeń o większej skali oraz na poprawie atrakcyjności oferty tych podmiotów, a także na wzmocnieniu nadzoru nad nimi. Zdaniem ESRB zasadne jest rozszerzenie podmiotowego i przedmiotowego zakresu obowiązku centralnego rozliczania transakcji. Miałyby temu towarzyszyć wzmocnienie odporności podmiotów z UE rozliczających swoje transakcje w londyńskich CCP oraz stopniowe (dobrowolne lub narzucone przez odpowiednie regulacje) ograniczanie korzystania przez te podmioty z usług wspomnianych izb. Ponadto ESRB proponuje m.in. rewizję wymogów kapitałowych w odniesieniu do ekspozycji wynikających z rozliczania transakcji przez CCP z krajów trzecich o statusie Tier 2, jak również możliwość ustanowienia bufora makroostrożnościowego, który miałby być stosowany wobec podmiotów mających ekspozycje z tytułu usług rozliczeniowych świadczonych przez takie izby. ESRB jest również zdania, że wzmocnienie nadzoru w UE powinno być proporcjonalne do wzrostu aktywności rozliczeniowej CCP z EU. ESRB odnotowuje, że KE może rozważyć wzmocnienie uprawnień ESMA w tym zakresie.

5.2. Posiedzenie Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego

Podczas [posiedzenia](#), które odbyło się 24 marca br., Rada Generalna ESRB wyraziła pełną solidarność z narodem Ukrainy. Zauważyła, że inwazja Rosji na Ukrainę spowodowała wzrost niepewności oraz zwiększenie liczby skrajnych scenariuszy, co oznacza zauważalny wzrost ryzyka dla stabilności finansowej w UE.

Wojna w Ukrainie spowodowała istotny wzrost zmienności na rynkach finansowych oraz wyraźną korektę cen aktywów. Do tej pory korekta ta odbywała się w sposób uporządkowany,

⁴ Konsultacje rozpoczęły się 8 lutego i trwały do 22 marca br.

a sankcje finansowe wobec Rosji nie wywołały silnych napięć na rynkach pieniężnych. Rada Generalna podkreśliła jednak, że ryzyko dalszych gwałtownych korekt cen aktywów pozostaje wysokie, a jego materializacja zależy m.in. od takich czynników, jak ewentualna eskalacja działań wojennych, ich wpływ na wzrost gospodarczy oraz zakres zacieśniania polityki monetarnej niezbędny do ograniczenia rosnącej presji inflacyjnej. Zwrócono uwagę, że wojna będzie miała istotny wpływ na wzrost gospodarczy oraz inflację w UE w związku ze spadkiem zaufania, wzrostem cen energii i surowców oraz dalszymi zakłóceniami w globalnych łańcuchach dostaw. Rada Generalna stwierdziła, że zdecydowane i odpowiednio ukierunkowane wsparcie jest kluczowe dla ograniczenia skutków wojny.

Podczas marcowego posiedzenia Rada Generalna ESRB wyraziła pełną solidarność z narodem Ukrainy. Stwierdziła, że wpływ wojny w Ukrainie na banki w UE był dotąd ograniczony, jednak spowodowała ona wzrost niepewności i ryzyka dla stabilności finansowej w UE. Rada Generalna omówiła również kwestię przyszłego kształtu ram polityki makroostrożnościowej dla banków oraz wybrała nowych członków Komitetu Sterującego i Doradczego Komitetu Naukowego.

Wpływ wojny w Ukrainie na sektor bankowy w UE był do tej pory ograniczony dzięki niskiemu poziomowi ekspozycji na Rosję, silnej pozycji kapitałowej oraz wzrostowi rentowności do poziomów sprzed pandemii. Mimo że wskaźnik kredytów zagrożonych w strefie euro w IV kwartale 2021 r. nadal spadał, Rada Generalna obawia się, iż negatywny wpływ wojny na wzrost gospodarczy może doprowadzić do ponownego pogorszenia się jakości aktywów banków, zwłaszcza w bardziej niekorzystnych scenariuszach makroekonomicznych. Rada Generalna wyraziła ponadto znaczne zaniepokojenie ryzykiem dla stabilności finansowej wynikającym z incydentów cybernetycznych, które istotnie wzrosło w związku z wojną w Ukrainie. Zgodziła się również co do potrzeby szybkiego przyjęcia i wdrożenia rozporządzenia w sprawie rynków kryptoaktywów, którego celem jest m.in. przeciwdziałanie zagrożeniom dla stabilności finansowej, mogącym wynikać z powszechnego wykorzystywania na rynkach finansowych kryptoaktywów i rozwiązań opartych na technologii rozproszonego rejestru.

Podczas posiedzenia omówiono również kwestię przyszłego kształtu ram polityki makroostrożnościowej dla banków, w tym zarówno priorytety na najbliższą dekadę, jak i zmiany, które można wprowadzić w krótkim okresie. W związku z tym Rada Generalna zatwierdziła dwa dokumenty: notę koncepcyjną w sprawie przeglądu unijnych ram polityki makroostrożnościowej dla sektora bankowego, przedstawiającą priorytety ESRB na najbliższą dekadę⁵, oraz odpowiedź ESRB na

⁵ Więcej na temat noty w pkt 5.3.

publiczne konsultacje KE prowadzone na potrzeby zbliżającego się przeglądu legislacyjnego (opinia ta zostanie opublikowana w najbliższych tygodniach).

Doświadczenia zdobyte w ciągu ostatnich dziesięciu lat stosowania polityki makroostrożnościowej wskazują na potrzebę bardziej spójnego, proaktywnego i antycyklicznego stosowania instrumentów makroostrożnościowych, jak również na potrzebę zmniejszenia złożoności regulacji. W tym kontekście Rada Generalna zwróciła uwagę, że konieczne jest wcześniejsze zbudowanie buforów, które w razie potrzeby można byłoby rozwiązać, oraz uzupełnienie instrumentarium makroostrożnościowego o instrumenty związane z sytuacją kredytobiorcy (*borrower-based measures*, BBM)⁶. Instrumenty te pozwoliłyby na poprawę standardów udzielania kredytów oraz zwiększenie odporności kredytobiorców, pomagając tym samym ograniczyć ryzyko systemowe na poziomie UE. Rada Generalna podkreśliła jednak, że należy wprowadzić takie rozwiązania prawne, które pozwoliłyby na pozostawienie organom krajowym decyzji dotyczących kalibracji, aktywacji i znoszenia BBM. Zwróciła ponadto uwagę na konieczność rozszerzenia instrumentarium makroostrożnościowego pod kątem ograniczania ryzyka cybernetycznego i ryzyka klimatycznego.

Rada Generalna ponownie wyznaczyła prof. Thorstena Becka, prof. Lorianę Pelizzon oraz prof. Richarda Portesa na członków Doradczego Komitetu Naukowego ESRB. Ponadto wybrano dwóch nowych członków Komitetu Sterującego ESRB: Mária Centeno (Prezesa Narodowego Banku Portugalii) oraz Larsa Rhode'a (Przewodniczącego Zarządu Narodowego Banku Danii). Zastąpili oni Ignazia Visco (Prezesa Banku Włoch) oraz Pierre'a Wunscha (Prezesa Narodowego Banku Belgii), których kadencje w Komitecie Sterującym zakończyły się, odpowiednio, w grudniu 2021 r. oraz marcu 2022 r.

ESRB opublikowała też kolejną, trzydziestą dziewiątą edycję *risk dashboard*, która zawiera zestawienie wskaźników ilościowych i jakościowych przedstawiających sytuację w systemie finansowym UE.

5.3. Nota koncepcyjna dotycząca przeglądu unijnych ram makroostrożnościowych dla sektora bankowego

W opublikowanej 31 marca br. [nocie](#) ESRB przedstawiła propozycje zmian unijnych ram polityki makroostrożnościowej dla banków, możliwych do wprowadzenia w najbliższych latach. Doświadczenia zdobyte podczas prowadzenia polityki makroostrożnościowej w ostatniej dekadzie wskazują na potrzebę bardziej spójnego, perspektywicznego i antycyklicznego stosowania instrumentów makroostrożnościowych. Ponadto zwrócono uwagę na konieczność zmniejszenia skomplikowania regulacji makroostrożnościowych. Zdaniem ESRB w kolejnym dziesięcioleciu priorytetami w pracach nad zestawem narzędzi makroostrożnościowych dla banków powinny być: (i) dopilnowanie, aby banki posiadały kapitały wystarczające do pokrycia cyklicznego i strukturalnego

⁶ BBM są to limity obciążenia bieżących dochodów kredytobiorcy zobowiązaniami kredytowymi lub kosztami ich obsługi.

ryzyka systemowego; (ii) zwiększenie możliwości wykorzystywania buforów kapitałowych; (iii) uzupełnienie luk w istniejącym zestawie instrumentów makroostrożnościowych, przede wszystkim przez uzupełnienie ich o instrumenty związane z sytuacją kredytobiorcy; (iv) zapewnienie spójnego stosowania instrumentów w całej UE.

W szczególności wskazano, że zwiększenie możliwości wykorzystania buforów kapitałowych byłoby możliwe dzięki wcześniejszemu zawiązywaniu antycyklicznego bufora kapitałowego. Mogłoby to być połączone z ustanowieniem dodatkiego neutralnego poziomu bufora, tzn. dodatkiego w standardowym środowisku ryzyka. Neutralny poziom mógłby mieć zastosowanie również w przypadku bufora ryzyka systemowego, a decyzje co do jego wdrażania byłyby podejmowane przez poszczególne państwa.

W nocie ESRB zaproponowano, by rozszerzyć europejskie ramy makroostrożnościowe o instrumenty związane z sytuacją kredytobiorców zaciągających kredyt na nieruchomości mieszkaniowe w celu zapewnienia ich dostępności we wszystkich państwach członkowskich. Podkreślono jednak, że państwa członkowskie powinny mieć wystarczającą swobodę ich aktywacji, znoszenia i kalibracji, tak aby instrumenty te działały efektywnie z uwzględnieniem uwarunkowań krajowych.

W nocie zwrócono również uwagę na konieczność rozszerzenia zakresu polityki makroostrożnościowej o zwiększenie odporności instytucji finansowych na incydenty cybernetyczne, a także rozważenie, jak polityka ta może poprawić odporność na ryzyko związane ze zmianami klimatu.

6. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego

6.1. Oświadczenie dotyczące zapewnienia przestrzegania przez instytucje finansowe sankcji wobec Rosji po inwazji na Ukrainę

Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (European Banking Authority, EBA) wydał 11 marca 2022 r. [oświadczenie](#), że zdecydowanie potępia ostatnie wydarzenia, które odbijają się na ukraińskim państwie, społeczeństwie i gospodarce. Po inwazji na Ukrainę Rada UE przyjęła sankcje wobec Rosji i Białorusi. Wymagają one działań ze strony sektora finansowego. EBA podkreślił, że europejskie banki i inne instytucje finansowe muszą te sankcje wdrożyć i ich przestrzegać. Urząd zachęca banki i inne instytucje finansowe do starannego przeanalizowania skutków krótko- i długoterminowych zagrożeń związanych z obecną sytuacją geopolityczną dla ich działań ostrożnościowych i biznesowych. Szczególnym obszarem, który wymaga ciągłego monitorowania, jest ryzyko cybernetyczne. EBA zwrócił ponadto uwagę, że właściwe organy krajowe powinny zapewnić, aby uchodźcy z Ukrainy mieli możliwość otwierania podstawowych rachunków płatniczych i korzystania z nich.

EBA poinformował, że współpracuje z odpowiednimi organami w celu zapewnienia prawidłowego wdrożenia sankcji przez wszystkie instytucje finansowe. Urząd będzie w szczególności zbierał zapytania związane z zakresem sankcji, których banki powinny przestrzegać, i będzie kierował je do KE, aby udzieliła odpowiednich wyjaśnień. Ponadto EBA będzie nadal ściśle monitorować sytuację w celu podejmowania decyzji i działań niezbędnych do ograniczania zagrożeń krótko- i średnioterminowych.

6.2. Opinia w sprawie planów wprowadzenia przez władze belgijskie sektorowego bufora ryzyka systemowego

EBA opublikował 17 marca br. [opinie](#) w sprawie planów Narodowego Banku Belgii dotyczących wprowadzania sektorowego bufora ryzyka systemowego (*systemic risk buffer*, SyRB) w wysokości 9% w odniesieniu do mieszkaniowych kredytów hipotecznych w bankach stosujących przy obliczaniu wymogów kapitałowych metody wewnętrznych ratingów. SyRB miałby zastąpić obecnie obowiązujące wyższe wagi ryzyka⁷. Biorąc pod uwagę informacje przedstawione przez Narodowy Bank Belgii, EBA nie zgłasza sprzeciwu odnośnie do planów wprowadzenia sektorowego SyRB.

⁷ W Belgii wobec banków stosujących metody wewnętrznych ratingów stosuje się obecnie wyższe wagi ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie, wprowadzone w trybie art. 458 rozporządzenia w sprawie wymogów kapitałowych. Od 2013 r. zwiększono wagi ryzyka o 5 pkt proc., a od 2018 r. w odniesieniu do wag ryzyka dla kredytów hipotecznych wprowadzono mnożnik 1,33. Wymogi w tej formie mają obowiązywać do końca kwietnia 2022 r.

6.3. Ostrzeżenie Europejskich Urzędów Nadzoru przed zagrożeniami związanymi z kryptoaktywami

Europejskie Urzędy Nadzoru (European Supervisory Authorities, ESAs)⁸ wydały 17 marca br. [ostrzeżenie](#) dla konsumentów w sprawie ryzyka związanego z kryptoaktywami. Urzędy zwracają uwagę, że wiele kryptoaktywów cechuje się wysokim ryzykiem i ma charakter wysoce spekulacyjny. Ostrzeżenie wydano w związku z rosnącym zainteresowaniem konsumentów kryptoaktywami oraz agresywną promocją tych aktywów, w tym za pośrednictwem mediów społecznościowych.

ESAs podkreślają, że dla większości klientów detalicznych kryptoaktywa nie są odpowiednie jako inwestycja, środek płatniczy lub środek wymiany, a konsumenci:

- w przypadku zakupu tych aktywów stają przed realną możliwością utraty wszystkich zainwestowanych pieniędzy,
- powinni zdawać sobie sprawę, że niektóre reklamy wprowadzają w błąd, w tym przekazywane za pośrednictwem mediów społecznościowych i przez influencerów,
- powinni szczególnie uważać na obietnice nadzwyczaj szybkich lub wysokich zysków.

ESAs zwracają również uwagę, że konsumenci kupujący kryptoaktywa powinni być świadomi, że istnieje ryzyko, iż nie będą mieli możliwości dochodzenia swoich roszczeń lub skorzystania z zabezpieczeń, ponieważ kryptoaktywa oraz powiązane z nimi produkty i usługi zazwyczaj nie są objęte ochroną przewidzianą w obowiązujących przepisach UE dotyczących rynku finansowego. ESAs określają ponadto, jakie kroki konsumenci mogą podjąć, aby świadomie decydować o zakupie kryptoaktywów.

⁸ Do ESAs zaliczają się: EBA, Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych oraz Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych.

Spis skrótów

APP	<i>asset purchase programme</i> , program skupu aktywów Europejskiego Banku Centralnego
BBM	<i>borrower-based measures</i> , instrumenty związane z sytuacją kredytobiorcy
CBAM	<i>carbon border adjustment mechnism</i> , mechanizm dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO ₂
CCP	<i>central counterparties</i> , kontrahenci centralni
EBA	European Banking Authority, Europejski Urząd Nadzoru Bankowego
EBC	Europejski Bank Centralny
EBI	Europejski Bank Inwestycyjny
EFI	Europejski Fundusz Inwestycyjny
ESAs	European Supervisory Authorities, Europejskie Urzędy Nadzoru
ESMA	Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych
ESRB	European Systemic Risk Board, Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego
ETS	EU Emissions Trading System, unijny system handlu emisjami gazów cieplarnianych
LNG	<i>liquefied natural gas</i> , ciekły gaz ziemny
KE	Komisja Europejska

PEPP	<i>pandemic emergency purchase programme</i> , nadzwyczajny program skupu aktywów w czasie pandemii
PKB	produkt krajowy brutto
RRF	Recovery and Resilience Facility, instrument na rzecz odbudowy i zwiększania odporności
SURE	<i>support to mitigate unemployment risks in an emergency</i> , instrument tymczasowego wsparcia krajów UE w celu zmniejszenia ryzyka bezrobocia
SyRB	<i>systemic risk buffer</i> , bufor ryzyka systemowego
TLTRO	<i>targeted longer-term refinancing operations</i> , ukierunkowane dłuższe operacje refinansujące
UE	Unia Europejska

www.nbp.pl

